Cyfenw *Surname*	Rhif y Ganolfan *Centre Number*	Rhif yr Ymgeisydd *Candidate Number*
Enwau Eraill *Other Names*		0

TGAU

4554/02

CYMRAEG AIL IAITH
WELSH SECOND LANGUAGE
UNED 4
UNIT 4
Darllen ac Ysgrifennu
Reading and Writing
HAEN UWCH
HIGHER TIER

A.M. DYDD GWENER, 6 Mehefin 2014
A.M. FRIDAY, 6 June 2014

1 awr/*1 hour*

4554 020001

I'r Arholwr yn Unig				
Cwestiwn	**Marc Uchaf**	**Darllen**	**Ysgrifennu**	**Marc yr Arholwr**
1.	**20**			
2.	**30**			
3.	**20**			
4.	**30**			
Cyfanswm				

CYFARWYDDIADAU
INSTRUCTIONS

Defnyddiwch inc neu feiro du.
Peidiwch â defnyddio pensil na beiro gel. Peidiwch â defnyddio hylif cywiro.
Use black ink or black ball-point pen. Do not use pencil or gel pen. Do not use correction fluid.

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y bylchau ar ben y dudalen hon.
Write your name, centre number and candidate number in the spaces at the top of this page.

Atebwch **bob** cwestiwn.
*Answer **all** questions.*

Ysgrifennwch eich atebion ar y llinellau a ddarperir yn y papur cwestiynau hwn.
Write your answers on the lines provided in this question paper.

GWYBODAETH
INFORMATION

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.
The number of marks is given in brackets at the end of each question or part-question.

Mae'r marciau ar gyfer cywirdeb mynegiant o fewn y cwestiynau yn cael eu nodi fel a ganlyn:
[✓ = 2] ac ati.
Marks awarded for accuracy of expression within the questions are indicated as follows: [✓ = 2] etc.

JUN144554020 1

ⓗ WJEC CBAC Cyf. © WJEC CBAC Ltd.

JD*(S14-4554-02)

1. Darllenwch y ddau ddyddiadur yma a gwnewch y tasgau sy'n dilyn **yn Gymraeg**.
*Read these two diaries and then complete the tasks that follow **in Welsh**.* [16 + ✓ = 4] = **[20]**

Dyddiadur Kirsty

Dydd Llun
Mynd i lyfrgell y dref heno ar ôl ysgol i wneud gwaith project hanes ar gastell y dref. Mae'r cyfrifiaduron yn y llyfrgell yn gyflym iawn ac rydych chi'n gweithio arnyn nhw am awr heb dalu.

Nos Fawrth
Dw i ddim yn edrych ymlaen at y wers chwaraeon yfory achos rydyn ni'n gwneud rhedeg traws gwlad ac yn mynd ar hyd caeau gwlyb, mwdlyd. Bydd rhaid i fi gael cawod wedyn. Mae'n gas gyda fi gael cawod ar ôl y wers chwaraeon achos mae pawb yn edrych arnoch chi.

Dydd Gwener
Diolch byth, penwythnos yn dod! Yfory bydda i'n helpu'r Clwb Ieuenctid i godi sbwriel o afon y Waun. Mae'n bwysig cadw'r afon yn lân i gadw'r pysgod yn iach. Mynd i chwarae badminton heno yn y Ganolfan Hamdden gyda fy chwaer. Mae'n dda achos does dim rhaid i bobl ifanc dan 16 oed dalu.

Dyddiadur Roberto

Dydd Mawrth
Yn y wers ddaearyddiaeth heddiw roedden ni'n siarad am edrych ar ôl yr amgylchedd. Rydw i'n meddwl bod paneli solar yn syniad da i helpu'r amgylchedd. Dw i'n mynd i ddweud wrth dad a mam heno bod rhaid i ni eu cael nhw ar ein tŷ ni. Tybed beth fydd dad yn dweud?

Dydd Mercher
Heddiw gwneud gwaith ymchwil ar baneli solar. Ond roedd un broblem fawr doedd fy nghyfrifiadur i ddim yn gweithio hanner yr amser. Mae cyfrifiaduron yr ysgol yn araf iawn. Mynd ar y trên i'r clwb nofio heno yn Llanfach - rhaid i fi fynd deg milltir ar y trên achos mae'r pwll nofio lleol wedi cau. Llawer o bobl ifanc ddim yn mynd i nofio o gwbl. Trueni!

Dydd Iau
Diwrnod gorau'r wythnos – awr o chwaraeon. Edrych ymlaen! Mae'r athro'n gwneud y gwersi mor ddiddorol ac yn dysgu llawer o sgiliau newydd i ni. Hoffwn i chwarae rygbi i Gymru yn y dyfodol.

ⓗ WJEC CBAC Cyf. © WJEC CBAC Ltd.

Arholwr yn unig
Examiner only

(i) Ysgrifennwch **yn Gymraeg** beth mae Kirsty a Roberto yn dweud yn eu dyddiaduron am y topigau canlynol.
*Write **in Welsh** what Kirsty and Roberto say in their diaries about the following topics.* [16]

Kirsty

Cyfrifiaduron

(i) .... [1]

(ii) .... [1]

Gwersi Chwaraeon

(i) .... [1]

(ii) .... [1]

Amgylchedd

(i) .... [1]

(ii) .... [1]

Cyfleusterau hamdden (*Leisure facilities)*

(i) .... [1]

(ii) .... [1]

Roberto

Cyfrifiaduron

(i) .... [1]

(ii) .... [1]

Gwersi Chwaraeon

(i) .... [1]

(ii) .... [1]

Amgylchedd

(i) .... [1]

(ii) .... [1]

Cyfleusterau hamdden (*Leisure facilities)*

(i) .... [1]

(ii) .... [1]

4554
020003

ⓗ WJEC CBAC Cyf. © WJEC CBAC Ltd.

Arholwr yn unig
Examiner only

(ii) Ysgrifennwch **ddwy** frawddeg **yn Gymraeg**, yn dweud beth ydych chi'n wneud sy'n debyg neu'n wahanol i Kirsty a/neu Roberto. Rhaid i chi wneud yn glir os ydych yn cyfeirio at Kirsty neu Roberto.
*Write **two** sentences **in Welsh**, saying what you do which is the same or different from Kirsty and/or Roberto. You must make it clear if you are referring to Kirsty or Roberto.*
[✓ = 4]

(i) ....

....

(ii) ....

....

ⓗ WJEC CBAC Cyf. © WJEC CBAC Ltd.

Arholwr yn unig
Examiner only

2. Ysgrifennwch **yn Gymraeg** eich cyfraniad ar y **3** topig isod, ar gyfer gwefan Y Clwb Ieuenctid.
*Write **in Welsh** your contribution on the **3** topics below, for the Youth Club's website.*

Soniwch am eich profiadau personol chi.
Write about your personal experiences.

[15 + ✓ = 15] = **[30]**

(i) Eich ffrindiau. Pwy ydyn nhw? Disgrifiwch **un** ohonyn nhw. Beth ydych chi'n hoffi gwneud gyda'ch gilydd?
*Your friends. Who are they? Describe **one** of them. What do you like to do together*? [3]

(ii) Cadw'n iach a heini.
Ydych chi'n bwyta'n iach? Beth am gadw'n heini? Ydych chi'n edrych ar ôl eich corff? Sut?
Keeping fit and healthy.
Do you eat healthy food? What about keeping fit? Do you look after your body? How? [5]

(iii) Dathlu. (Defnyddiwch yr Amser Gorffennol)
Beth ydych chi wedi gwneud yn ddiweddar i ddathlu? Ysgrifennwch am y pethau wnaethoch chi. Gawsoch chi barti? Aethoch chi i ddisgo neu glwb nos?
Celebrating. (Use the Past Tense)
What have you done lately to celebrate? Write about the things you did. Did you have a party? Did you go to a disco or a night club? [7]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

4554
020005

ⓗ WJEC CBAC Cyf. © WJEC CBAC Ltd.

Trosodd.
Turn over.

Arholwr yn unig
Examiner only

ⓗ WJEC CBAC Cyf. © WJEC CBAC Ltd.

Arholwr yn unig
Examiner only

ⓗ WJEC CBAC Cyf. © WJEC CBAC Ltd.

Arholwr yn unig *Examiner only*

3. Darllenwch broject Addysg Iechyd Clare Smith ac yna gwnewch y tasgau sy'n dilyn **yn Gymraeg**. *Read Clare Smith's project on Health Education and then complete the tasks which follow **in Welsh**.* [16 + ✓ = 4] = **[20]**

Mae ysmygu yn ddrwg iawn i'ch iechyd chi ac yn achosi marwolaeth i chwe mil o bobl ym Mhrydain bob blwyddyn. Mae Llywodraeth Cymru yn trio gwneud sawl peth i newid hyn.
Ers 2007, dydych chi ddim yn cael ysmygu mewn lleoedd cyhoeddus fel ysgolion, ysbytai a sinemâu. Mae hyn wedi helpu iechyd pawb yng Nghymru achos does dim rhaid i chi anadlu mwg ail law mewn lleoedd cyhoeddus bellach.

Ar hyn o bryd mae Llywodraeth Cymru yn trio stopio ysmygu mewn ceir pan mae plant yn y car. Mae mwg sigaréts mewn lle bach fel car yn arbennig o ddrwg i ysgyfaint plant.

Ers Rhagfyr 2012, dydy archfarchnadoedd a siopau mawr ddim yn cael arddangos sigaréts a thybaco yn eu siopau. Mae hyn yn beth da achos os dydy pobl ddim yn gweld pacedi o sigaréts yn yr archfarchnadoedd, dydyn nhw ddim yn cael eu temtio i brynu sigaréts.

Mae llawer o fy ffrindiau'n ysmygu. Mae fy ffrind gorau Lucy Price yn ysmygu deg o sigaréts bob dydd ac mae'n gwario mil tri chan punt y flwyddyn arnyn nhw. Basai hi'n gallu cael gwyliau yn Sbaen a chyfrifiadur newydd am hynny!
Mae Alun newydd roi'r gorau i ysmygu ar ôl edrych ar wefan Dim Ysmygu Cymru. 'Ers stopio ysmygu rydw i'n teimlo'n llawer mwy ffit,' meddai Alun. 'Rydw i wedi dechrau rhedeg unwaith eto, a dydd Sul dw i'n rhedeg mewn ras deg milltir.'
'Hoffwn i roi'r gorau iddi,' meddai Charlotte fy ffrind, 'achos mae fy nghariad yn dweud bod fy anadl yn drewi. Ond os ydw i'n stopio rydw i'n ofni mynd yn dew ac rydw i eisiau bod yn denau fel y modelau yn y cylchgronau.'

Fy syniadau i.

- Mae eisiau stopio actorion ysmygu mewn operâu sebon fel *Coronation Street* achos mae llawer o bobl ifanc yn gwylio'r rhaglenni ac wedyn yn meddwl bod ysmygu'n cŵl.

- Mae eisiau stopio pobl ysmygu o flaen ysbytai, theatrau a sinemâu achos maen nhw'n creu llawer o fwg a rhaid i bawb gerdded trwyddo fe.

- Hoffwn i hefyd weld Llywodraeth Cymru yn codi pris paced ugain o sigaréts i ddau ddeg punt. Fyddai pobl ifanc wedyn ddim yn eu prynu.

ⓗ WJEC CBAC Cyf. © WJEC CBAC Ltd.

Arholwr yn unig
Examiner only

(i) Atebwch y cwestiynau **yn Gymraeg**. Gallwch ateb cwestiynau *(a)* - *(f)* gan ddefnyddio pwyntiau bwled.
*Answer the questions **in Welsh**. You can use bullet points to answer question (a) - (f) .* [16]

(a) Faint o bobl sy'n marw ym Mhrydain bob blwyddyn achos ysmygu? [2]

- ....

(b) Sut mae stopio pobl ysmygu mewn lleoedd cyhoeddus wedi helpu? [2]

- ....

(c) Pam maen nhw eisiau stopio ysmygu mewn ceir sy'n cario plant? [2]

- ....

(ch) Sut mae stopio archfarchnadoedd i arddangos sigaréts yn helpu? [2]

- ....

(d) Mae Clare yn meddwl dylai ei ffrind Lucy stopio ysmygu. Pam? [2]

- ....

(dd) Beth ydy neges Alun i bobl sy'n ysmygu? [2]

- ....

(e) Pam? [2]

- ....

(f) Pam mae Charlotte yn ofni stopio ysmygu? [2]

- ....

(ii) Ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno gyda syniadau Clare Smith ar ddiwedd y project? Pam? **Cofiwch ymateb yn bersonol, gan roi rhesymau da.**
Atebwch mewn brawddegau llawn.
Do you agree or disagree with Clare Smith's ideas at the end of the project? Why?
Remember to give your personal viewpoint, giving good reasons.
Answer in full sentences. [✓ = 4] = **[4]**

(a) • ....

....
[✓ = 2]

(b) • ....

....
[✓ = 2]

ⓗ WJEC CBAC Cyf. © WJEC CBAC Ltd.

Trosodd.
Turn over.

Arholwr yn unig
Examiner only

4. Ysgrifennwch erthygl **yn Gymraeg** ar **un** o'r canlynol ar gyfer eich cylchgrawn ysgol (tua 150 o eiriau).
*Write an article **in Welsh** on **one** of the following for your school's magazine (about 150 words).*
[15 + ✓ = 15] = **[30]**

(i) Mae yfed alcohol dan oed a chymryd cyffuriau yn broblem fawr i bobl ifanc heddiw.
Underage drinking of alcohol and taking drugs is a big problem for young people today.

(ii) Mae technoleg o bob math yn helpu pobl ifanc yn gymdeithasol ac yn yr ysgol.
Technology of all kinds helps young people socially and in school.

(iii) Mae llawer gormod o operâu sebon a sioeau talent ar y teledu a dim digon o raglenni natur a theithio.
There are far too many soap operas and talent shows on television and not enough nature and travel programmes.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

ⓗ WJEC CBAC Cyf. © WJEC CBAC Ltd.

Arholwr yn unig
Examiner only

Arholwr yn unig
Examiner only

DIWEDD Y PAPUR
END OF PAPER

ⓗ WJEC CBAC Cyf. © WJEC CBAC Ltd.